

Hur personcentrerad tycker sjuksköterskor att vården är?

- resultat för nio kommuner i Göteborgsregionen

Theresa Larsen och Doris Lydahl, FoU i Väst

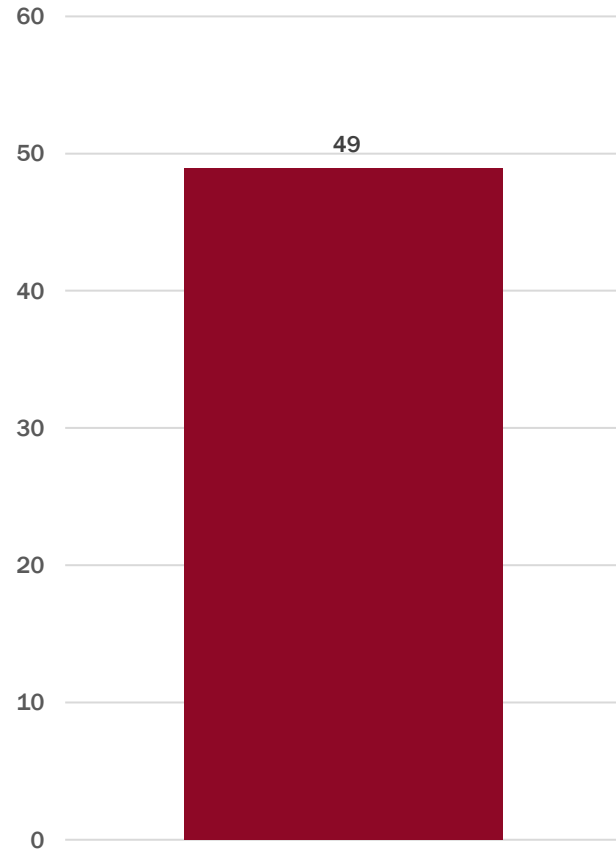
Några fakta om enkäten

- I september/oktober 2021 skickades enkäten ut till 911 sjuksköterskor som arbetar i den kommunala hälso- och sjukvården i kommunerna Ale, Alingsås, Göteborg, Kungälv, Lerum, Mölndal, Partille, Stenungsund och Tjörn.
- Efter två påminnelser hade vi fått in 441 besvarade enkäter, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 48 procent. Av dessa enkäter hade 395 besvarats fullständigt, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 44 procent.
- Svarsfrekvensen är tillräckligt hög för att kunna dra statistiskt signifikanta slutsatser för de deltagande kommunerna som helhet med fem procents felmarginal.

Enkätfrågorna

Enkäten består av det validerade instrumentet mP-CAT som är en bedömningsskala som bygger på självrapportering, och som utvecklats av forskare i Sverige och Australien (Edvardsson et al., 2010). Ursprungsversionen är anpassad för vårdpersonal (framförallt sjuksköterskor) som arbetar med äldre patienter och patienter med demenssjukdom på sjukhus och vård- och omsorgsboenden, och syftar till att mäta i vilken utsträckning personalen bedömer att den vård de ger är personcentrerad. Forskare i Sverige har utvecklat och testat en kontextoberoende, modifierad version (mP-CAT) (Selan et al., 2017). mP-CAT består av 13 påståenden om vårdens utformning, arbetsmiljö och organisation. Varje påstående ger mellan 1–5 poäng. Ett totalvärde beräknas (13–65 poäng). Högre poäng indikerar högre grad av personcentrering.

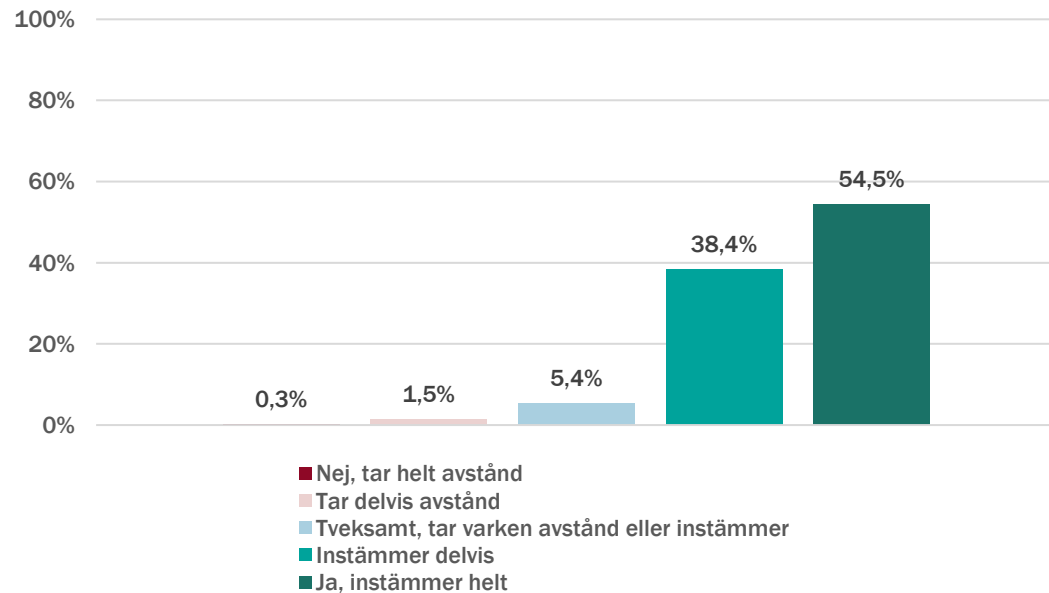
mP-CAT index för samtliga deltagande kommuner

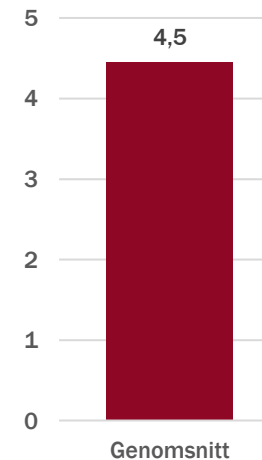
- Medelvärdet för mP-CAT är 49 för samtliga deltagande kommuner. Lägsta möjliga värde för mP-CAT är 13 (minst personcentrerad vård), högsta värde är 65 (mest personcentrerad vård).
- Deltagande kommuners resultat varierade mellan 41,8–50,7. Enskilda kommuners resultat är dock inte statistiskt signifikanta och ska därför tolkas med försiktighet.

1. Vi diskuterar ofta hur vi ska ge en vård som utgår från den enskildes behov.

Andel sjuksköterskor som angett ett visst svarsalternativ

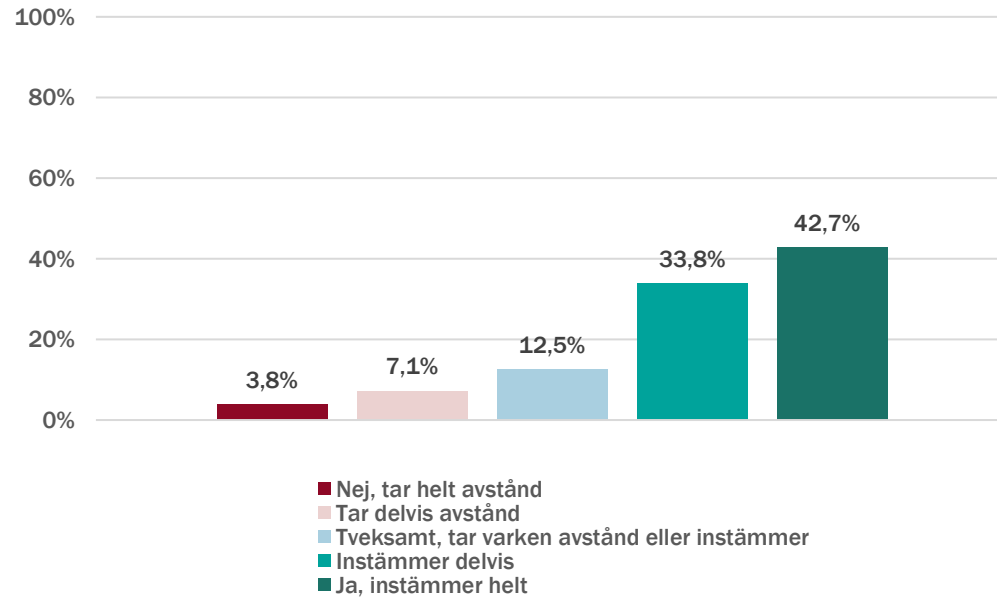

Genomsnittligt värde för påståendet (värde mellan 1–5 kan anges, där 1=nej, tar helt avstånd och 5=ja, instämmer helt)

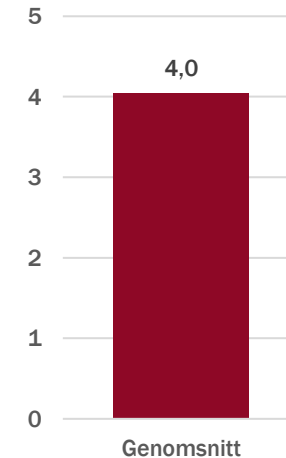

2. Vi har formella teammöten där vi diskuterar den enskildes vård.

Andel sjuksköterskor som angett ett visst svarsalternativ

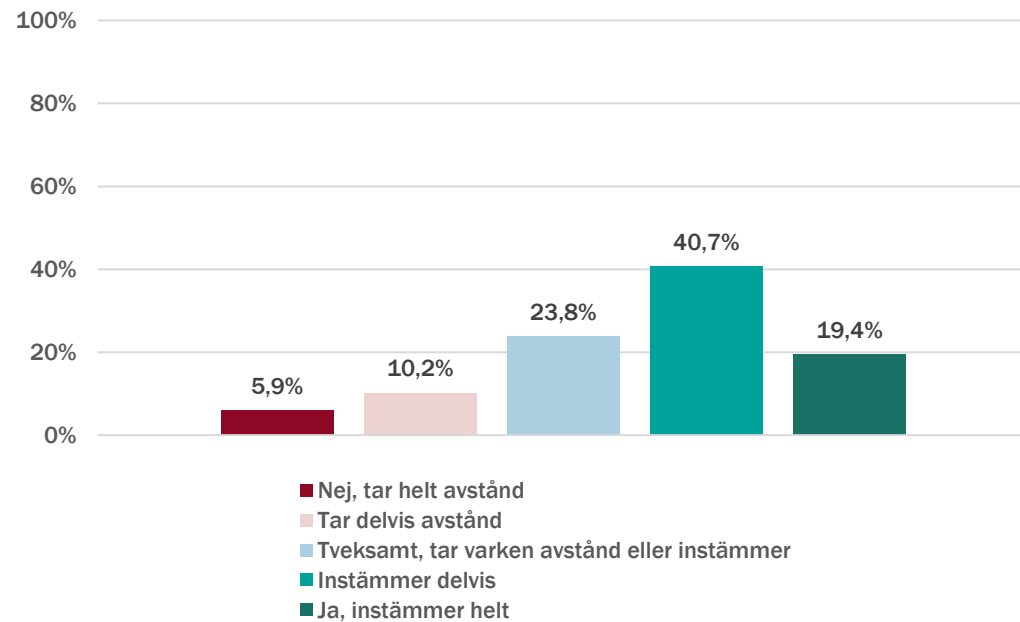

Genomsnittligt värde för påståendet (värde mellan 1-5 kan anges, där 1=nej, tar helt avstånd och 5=ja, instämmer helt)

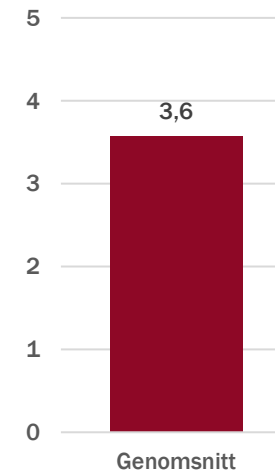

3. Kunskaper om den enskildes livshistoria används i de vårdplaner vi har.

Andel sjuksköterskor som angett ett visst svarsalternativ

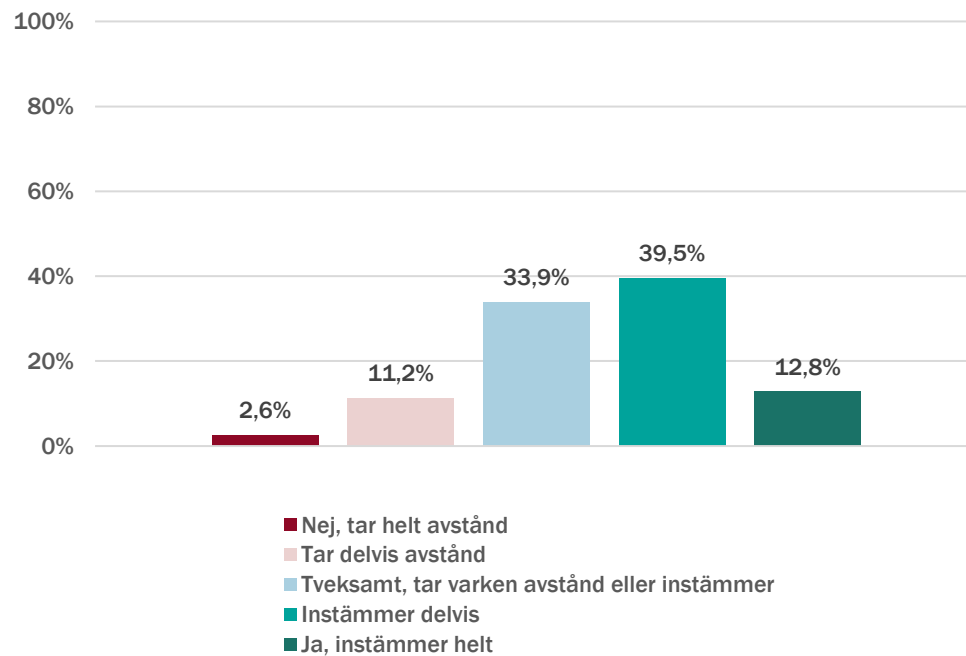

Genomsnittligt värde för påståendet (värde mellan 1–5 kan anges, där 1=nej, tar helt avstånd och 5=ja, instämmer helt)

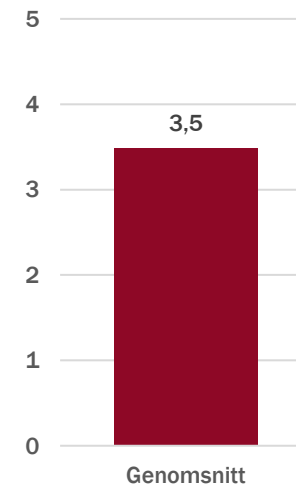

4. Relationen mellan den enskilde och personal är viktigare än arbetsuppgifterna.

Andel sjuksköterskor som angett ett visst svarsalternativ

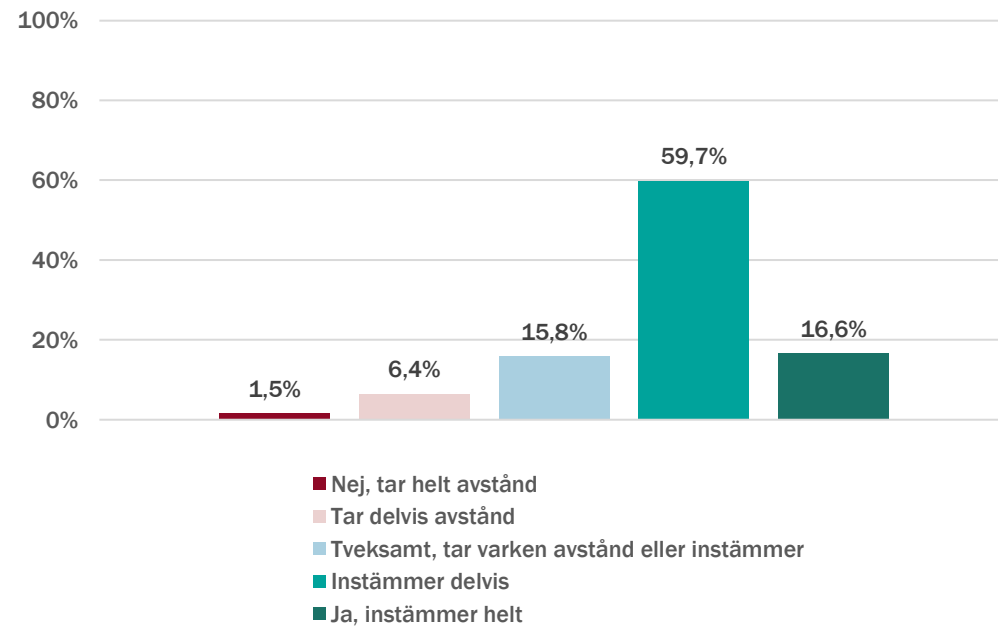

Genomsnittligt värde för påståendet (värde mellan 1–5 kan anges, där 1=nej, tar helt avstånd och 5=ja, instämmer helt)

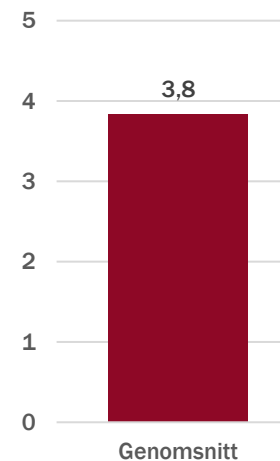

5. Vi har frihet att ändra på arbetsrutiner utifrån hur den enskilde vill ha det.

Andel sjuksköterskor som angett ett visst svarsalternativ

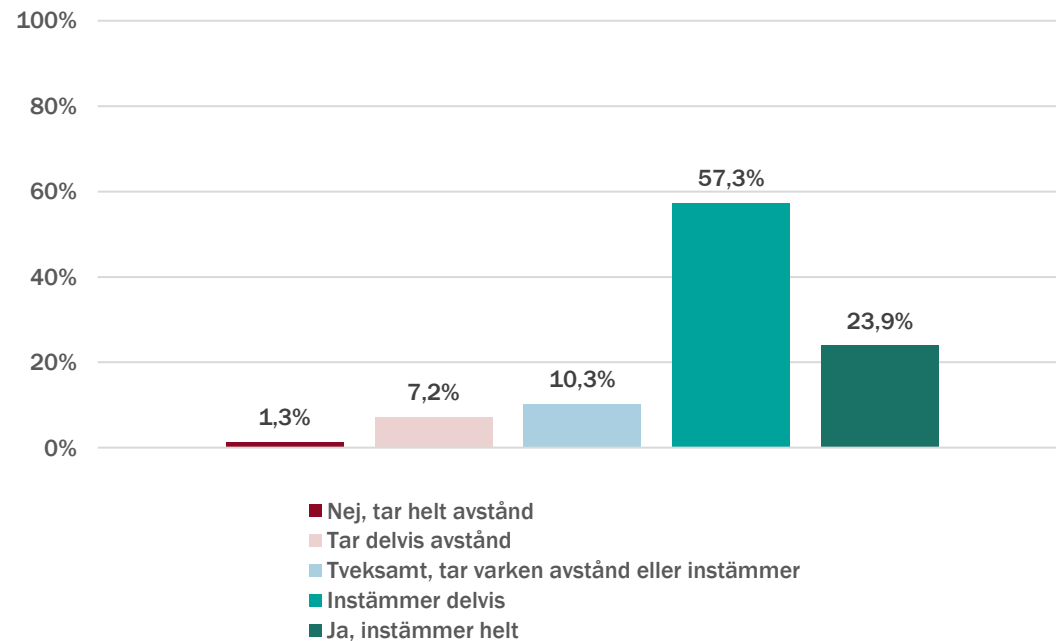

Genomsnittligt värde för påståendet (värde mellan 1–5 kan anges, där 1=nej, tar helt avstånd och 5=ja, instämmer helt)

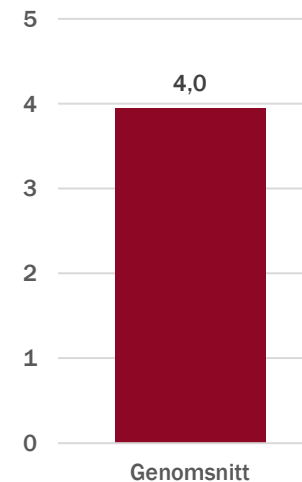

6. Vården är anpassad efter den enskildes behov.

Andel sjuksköterskor som angett ett visst svarsalternativ

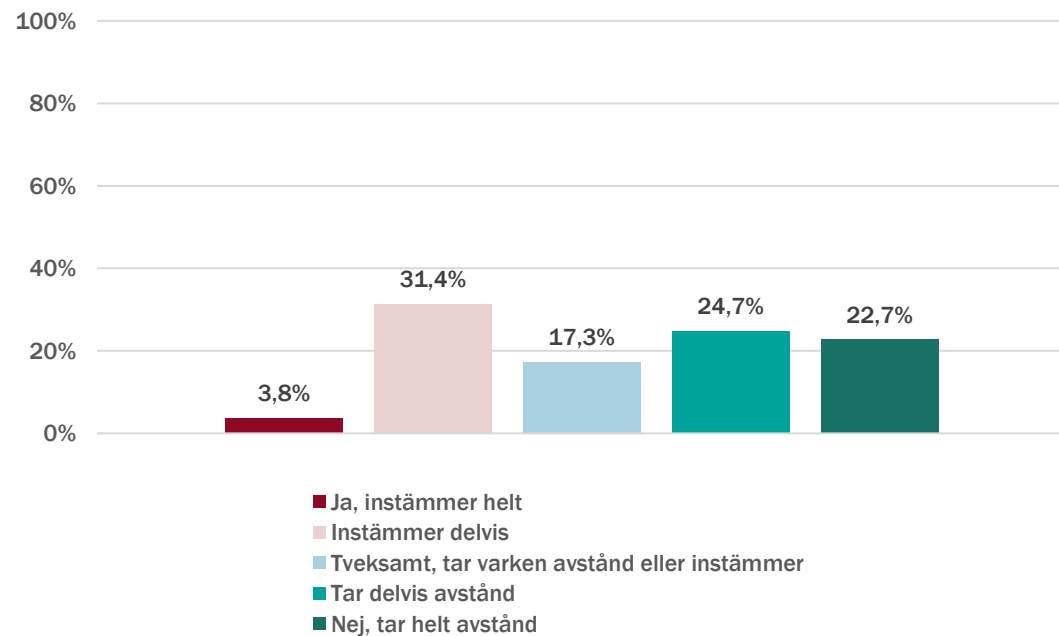

Genomsnittligt värde för påståendet (värde mellan 1–5 kan anges, där 1=nej, tar helt avstånd och 5=ja, instämmer helt)

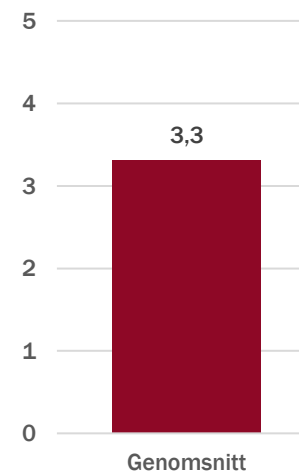

7. Jag har helt enkelt inte tid att ge en vård som utgår från den enskildes behov.

Andel sjuksköterskor som angett ett visst svarsalternativ

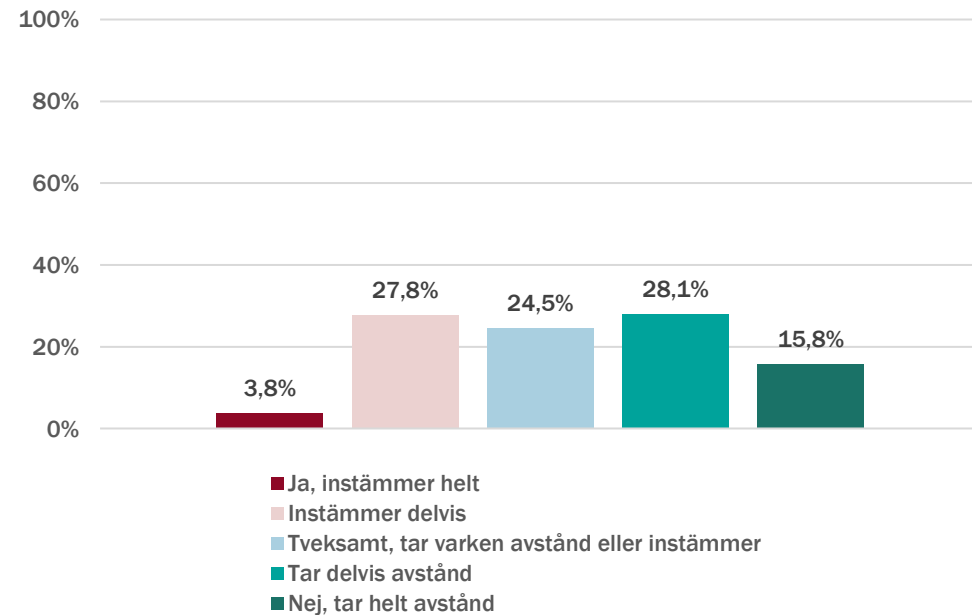

Genomsnittligt svarsvärde för frågan (värde mellan 1–5 kan anges, där 1=ja, instämmer helt och 5= nej, tar helt avstånd)

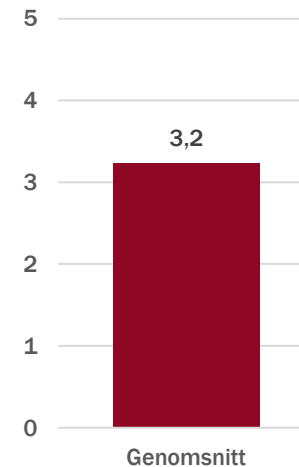

8. Miljön hindrar mig från att ge en vård som utgår från den enskildes behov.

Andel sjuksköterskor som angett ett visst svarsalternativ

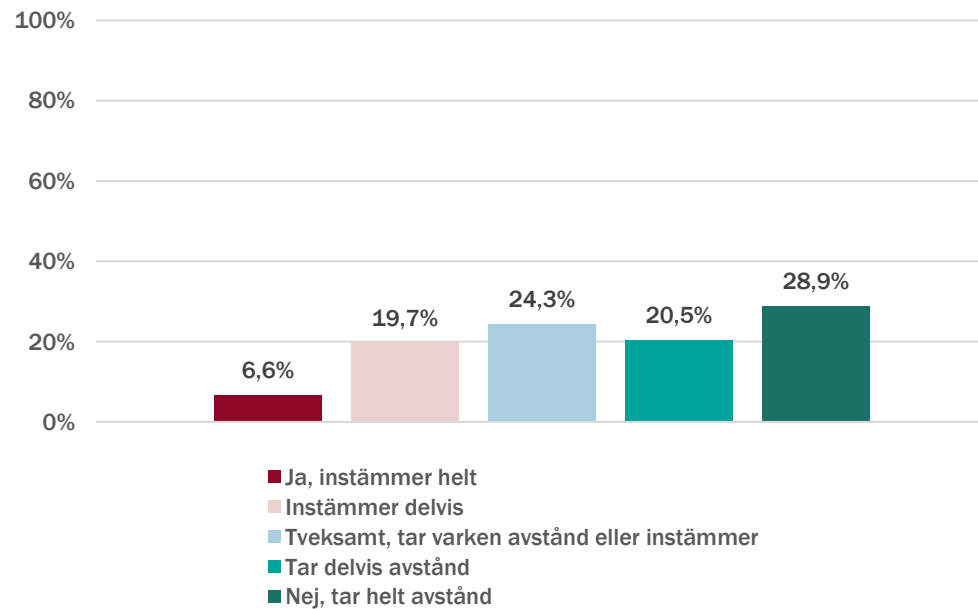

Genomsnittligt svarsvärde för frågan (värde mellan 1–5 kan anges, där 1=ja, instämmer helt och 5= nej, tar helt avstånd)

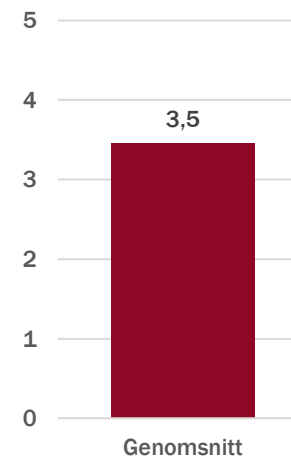

9. Vi måste få jobbet gjort innan vi kan bekymra oss om att skapa en miljö som är anpassad efter den enskildes behov.

Andel sjuksköterskor som angett ett visst svarsalternativ

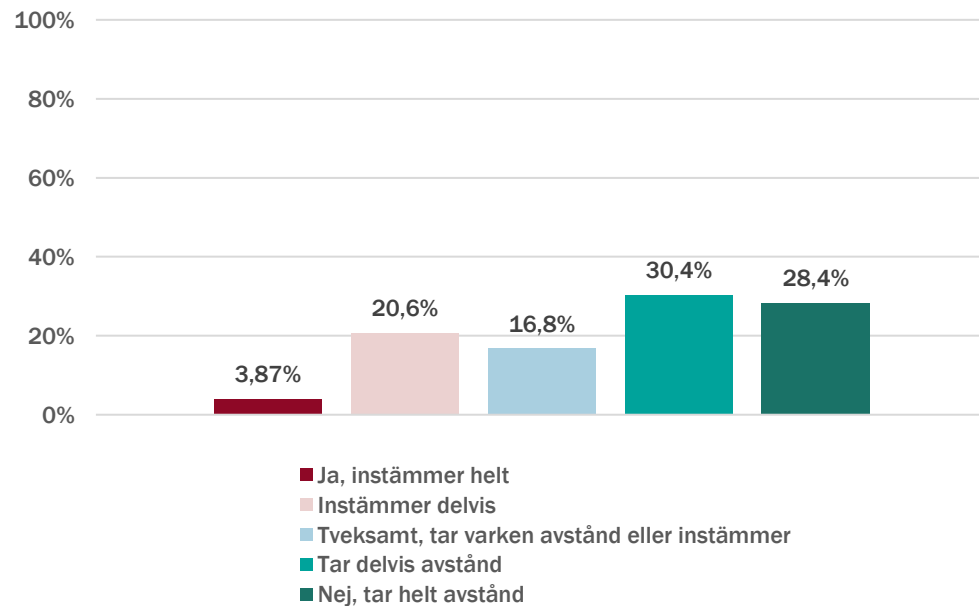

Genomsnittligt svarsvärde för frågan (värde mellan 1-5 kan anges, där 1=ja, instämmer helt och 5= nej, tar helt avstånd)

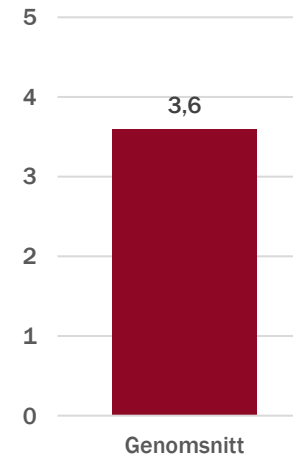

10. Den här organisationen hindrar mig från att ge en vård som är anpassad efter den enskildes behov.

Antal sjuksköterskor som angett ett visst svarsalternativ

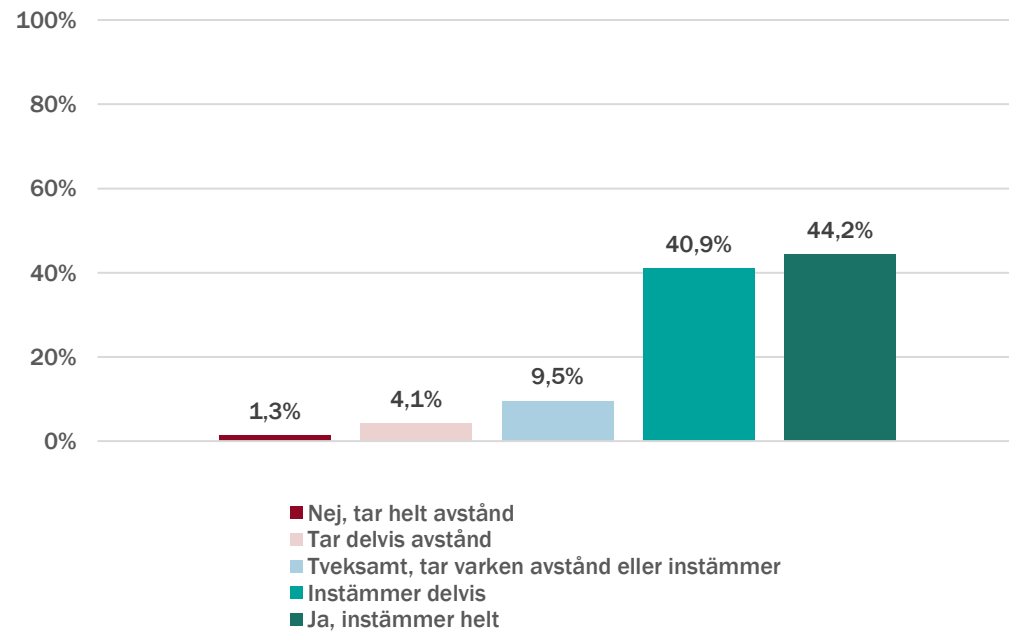

Genomsnittligt svarsvärde för frågan (värde mellan 1–5 kan anges, där 1=ja, instämmer helt och 5= nej, tar helt avstånd)

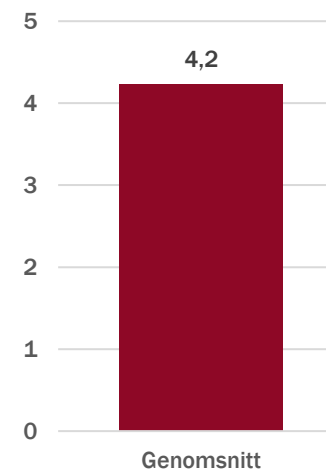

11. Bedömning av den enskildes behov sker vid varje kontakt.

Antal sjuksköterskor som angett ett visst svarsalternativ

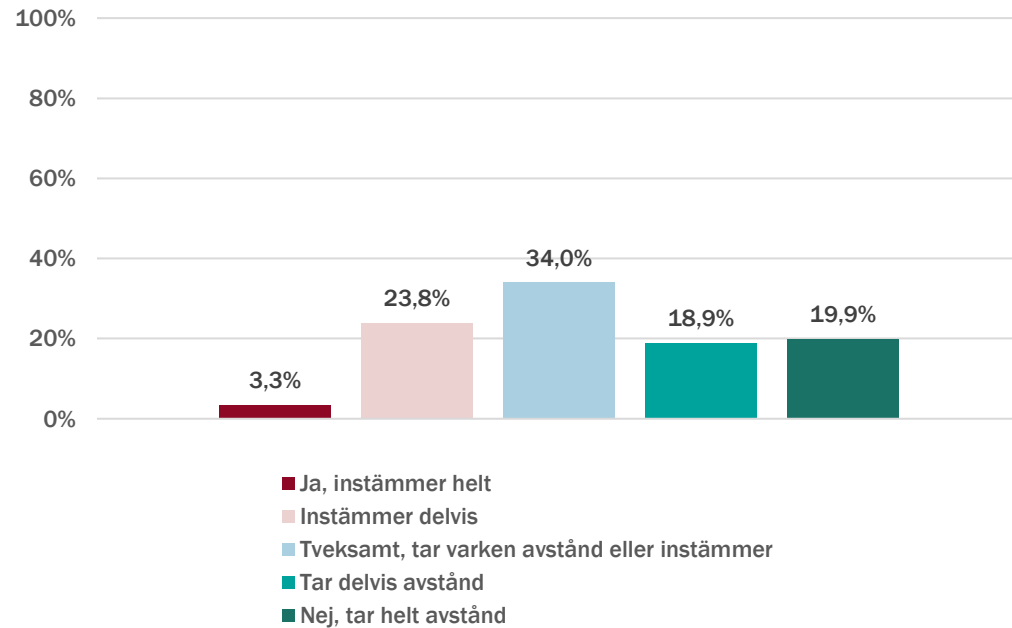

Genomsnittligt värde för påståendet (värde mellan 1-5 kan anges, där 1=nej, tar helt avstånd och 5=ja, instämmer helt)

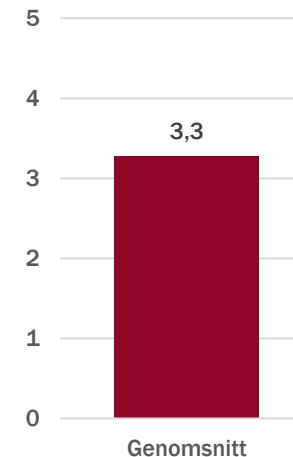

12. Det är svårt för den enskilde att röra sig i miljön.

Antal sjuksköterskor som angett ett visst svarsalternativ

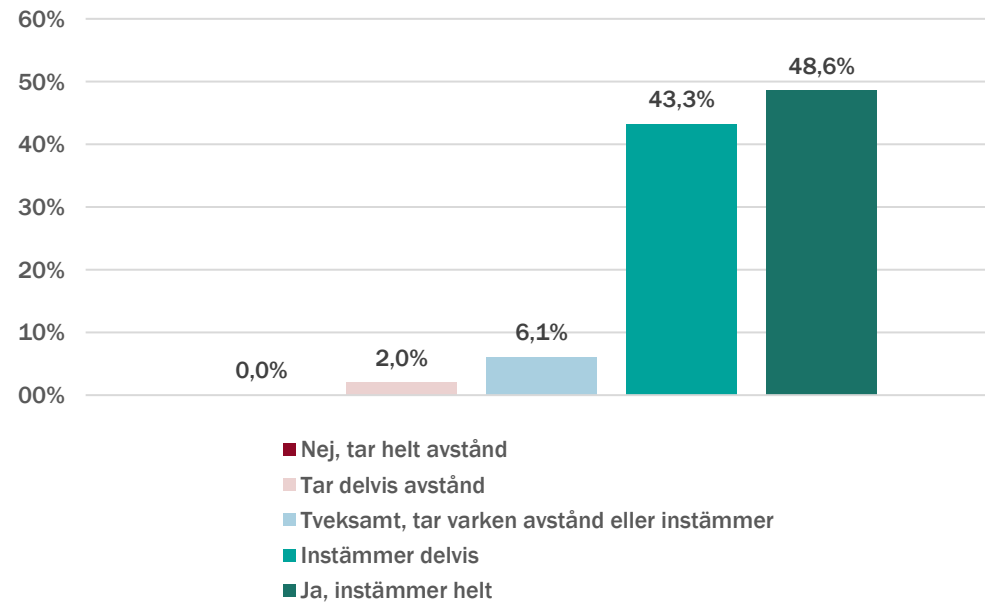

Genomsnittligt svarsvärde för frågan (värde mellan 1–5 kan anges, där 1=ja, instämmer helt och 5= nej, tar helt avstånd)

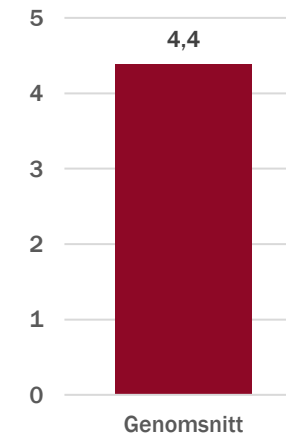

13. Vi tar hänsyn till den enskildes önskingar i den vård som ges.

Antal sjuksköterskor som angett ett visst svarsalternativ

Genomsnittligt värde för påståendet (värde mellan 1–5 kan anges, där 1=nej, tar helt avstånd och 5=ja, instämmer helt)

Några uppgifter om respondenterna

- Medelåldern för respondenterna var 46 år (spridning 24–68 år). 90 procent av respondenterna var kvinnor.
- Drygt 35 procent av respondenterna hade en specialistutbildning. Vanligast var specialistutbildning till distriktssköterska.
- Drygt 58 procent av respondenterna hade arbetat mer än 5 år i kommunal hälso- och sjukvård (7,4 % < 1 år, 7,1 % 1–2 år, 27 % 2–5 år).

Referenser

Edvardsson, D., Fethersonhaugh, D., Nay, R., Gibson, S. (2010) Development and initial testing of the Person-centered Care Assessment Tool (P-CAT). *International Psychogeriatrics*. 22(1)101–108.

Selan, D., Jakobsson, U. & Condelius, A. (2017) The Swedish P-CAT: modification and exploration of psychometric properties of two different versions. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 31(3):527–535.

Kontakt

Theresa Larsen, analytiker

Doris Lydahl, forskare

theresa.larsen@goteborgsregionen.se

doris.lydahl@goteborgsregionen.se